

Voorwoord

Meer dan 300.000 fans trokken afgelopen oktober naar het Gelredome in Arnhem voor een van de stadionconcerten van hun idool Marco Borsato. Zijn collega Frans Bauer had dat deze maand beslist nog eens dunnetjes over gedaan met twaalf uitverkochte mega-optredens in Ahoy Rotterdam, ware het niet dat hij zijn optredens op het laatste moment moest afzeggen vanwege een operatie aan de stembanden.

Massa-bijeenkomsten als ‘de nieuwe hoogmis’, kopte het dagblad *Trouw* op 28 oktober. Collectieve rituelen die sterke overeenkomsten hebben met massale religieuze bijeenkomsten, legde professor Yme Kuiper van de Groningse universiteit uit: mensen zijn voortdurend op zoek naar zingeving, met als doel emotioneel te worden getroffen, in het hart geraakt te worden door de voorganger of hogepriester. Belangrijk verschil met religieuze samenkomsten, aldus Kuiper: bij stadionconcerten is het gevoel toch wel iets duns, erg hier en nu. *Being there* is belangrijk: er gebeurt iets bijzonders en daar moet je bij zijn.

Laat het dan allemaal wat dunnetjes en hier en nu zijn, feit is wel dat veel mensen zich tijdens dit soort gebeurtenissen heel intens met elkaar verbonden voelen. En is dat nu niet precies de meest pure betekenis van religie: je verbonden weten met elkaar?

Kerstmis 2006, binnenkort in onze huizen en in onze kerken. Traditioneel vermelden de kranten weer eens paginagroot de aanvangstijden van de diensten. De meeste kerken zijn stampvol, tot de laatste plaatsen bezet. Een heerlijk gevoel, zo’n volle kerk: voor elkaar, de koren, de voorgangers. Er is ook alle reden voor om er te zijn: de geboorte van Gods Zoon is immers, ook na meer dan 2000 jaar, altijd weer een bijzondere gebeurtenis. En Hij kan de opsmuk van een hoogmis best missen: voor Hem volstaat de eenvoud van kribbe en stal. *Being there?* Jazeker, want er gebeurt met Kerstmis iets bijzonders, het is de moeite waard om je daarvoor open te stellen en je hart te laten raken.

Redactie

Alle dagen Kerstmis

De omstandigheden van de geboorte van Jezus heb ik altijd triest gevonden: *"Zij wikkelde het kind in doeken en legde het in een kribbe omdat er in de herberg geen plaats voor hen was"*.

Er was geen plaats voor Hem: van in de kribbe tot aan het kruis heeft Jezus moeten ervaren dat hij uitgesloten werd.

Is er sindsdien veel veranderd? Hoe kunnen wij Hem vandaag herkennen als de Levende in ons midden? Soms komt Hij tot ons in de gestalte van een weerloos kind of van een hulpbehoevende en eenzame bejaarde die snakt naar wat genegenheid.

Soms komt Hij ons nabij in een meisje dat gepest wordt op school of in de drugsverslaafde die afgeschreven wordt door zijn familie; in een asielzoeker die geen kamer kan huren omdat hij een 'vreemde' is, in een homo die naar de maan wordt gewenst omdat hij anders is. En nochtans komt God ons rakelings nabij in al deze mensen; laat hij zich in hen herkennen door U en mij. En telkens blijft Hij ons uitnodigen om het op te nemen voor de zwakke en de uitgestotene, vraagt hij ons de vlaspit niet te doven en het geknakte riet niet te breken.

Jezus wilde duidelijk maken dat God van alle mensen houdt en dat God een wereld wil waar plaats is voor iedereen, ook voor de zwakke, de uitgestotene, de mislukkeling... omdat God niet meet met de maatstaven van de prestatie, maar met de maatstaven van het hart.

Gemakzucht, hebzucht, vooroordelen en harteloosheid waren de redenen die 2000 jaar geleden naar de kribbe voerden. Om Hem vandaag te laten geboren worden is er openheid, begrip en solidariteit nodig. Zo'n levenshouding is niet vanzelfsprekend. Ze moet ingeoeffend worden. Het mag niet bij holle woorden blijven. Zo'n levenshouding moet concreet vorm krijgen in ons eigen leven.

Als we Kerstmis zó beleven, kan Kerstmis niet één dag in het jaar zijn. Eigenlijk zou het alle dagen Kerstmis moeten zijn in het hart van elke mens.

God werd mens om met de mensen een wereld van liefde en goedheid op

te bouwen. Aan die droom mogen wij meewerken. Christenen geloven dat in deze eenzame en grauwe wereld Iemand aanwezig is en aanwezig zal blijven in de harten van de mensen, van ons allemaal, om eenzaamheid in warme liefde om te vormen, om duisternis in licht te veranderen, om vrede te brengen waar haat en geweld heersen.

Pas als die overtuiging groeit kan het écht Kerstmis worden.

"Vrede op aarde aan alle mensen van goede wil": die wens kan alleen werkelijkheid worden als wij – gelovigen en niet-gelovigen – samen bouwen aan een wereld waar de mens en niet het geld centraal staat, waar solidariteit het haalt van de ieder-voor-zich mentaliteit, waar alle mensen als gelijken worden beschouwd en waar de macht het onderspit moet delven voor het gezond verstand.

Pieter Scheepers

Nieuwe kerstgroep

Al enkele jaren klonk rond Kerstmis iedere keer weer de wens: een nieuwe kerstgroep, liefst met wat grotere beelden dan de groep die tot vorig jaar onze kerk met Kerstmis sierde. Zr. Augusta peilde de interesse van enkele creatieve parochianen om mee te denken en eventueel mee te werken aan de realisering van deze wens. Met succes: want de prachtige nieuwe kerstgroep is dit jaar in onze kerk te bewonderen!

Er bleek niet alleen interesse, maar ook veel enthousiasme in de 'werkgroep' te zitten. Na een oriënterend gesprek gingen Will Vermeer, Jetty Schuurmans en zr. Augusta, onder de bezielende leiding van Elly Bakermans, begin dit jaar aan het werk. Het lot wees de verdeling van de verschillende figuren aan.

Ik heb de eerste resultaten gezien en was er van onder de indruk. Koppen en handen zijn gemaakt van een grof soort klei, waarin kleine steentjes verwerkt zijn. Daardoor was de verwerking tamelijk moeilijk, omdat er natuurlijk juist weer een steentje bij neus of oor uit kwam... Het spannendste moment was het bakken van de koppen en andere ledematen. Wanneer de klei namelijk niet goed geboetseerd is, breekt deze tijdens het bakken. In dat geval zouden ze weer van voor af aan hebben moeten beginnen. Maar de opluchting was groot: alles bleef heel in de oven. Met haar boetseerervaring kon Elly de nodige adviezen geven. Maar hoe laat je de beelden stabiel staan zonder ze te zwaar te maken? De oplossing bleek simpel en doelmatig: regelmatig samen een glaasje drinken, waardoor voldoende flessen met dezelfde stabiele voet beschikbaar kwamen!

Na het succes van het eerste gedeelte diende zich fase twee aan: de kleding. Ook wat dat betreft kwam weer veel creativiteit aan het licht. De aankleding van de beelden is met zoveel precisie uitgevoerd, dat zelfs de onderkleding mag worden gezien. Tot in de kleinste details is gezocht naar een juiste benadering en inleving van de voorgestelde figuur. Het kind heeft geen uitgesproken babygezichtje gekregen omdat het kind Jezus van

alle tijden is, alle leven in zich draagt. Daarom, legt zr. Augusta uit, wordt op iconen ook altijd een ouder gezichtje geschilderd.

Jozef heeft een lamp in zijn hand die deze zomer in Frankrijk werd gevonden. De kinderen komen 'mee unnen krommen erm' op bezoek; een goede Brabantse gewoonte bij kraambezoek in vroegere tijden.

Wil heeft genoten van het werk en zegt blij te zijn dat ze haar oude hobby op deze manier weer kon en mocht oppakken. De koningen zijn 'rijk en prachtig' gekleed met gevoel voor materiaal en kleur, een talent waarover Jetty beschikt, terwijl bij de herders hun leefstijl juist tot uiting komt.

Omdat de beelden groter zijn, vroeg dit ook om aanpassing van de kerststal. Er werd een ontwerp gemaakt voor de nieuwe behuizing, waarna enkele handige gelegenheidstimmermannen aan het werk gingen om de nieuwe stal volgens planning voor in de kerk, aan de linkerkzijde van het altaar te kunnen plaatsen.

Hopelijk komen veel parochianen en mensen van buiten met hun kinderen en kleinkinderen in de kersttijd onze kerk binnen om er enkele minuten rust te vinden en te genieten van hetgeen ze te zien krijgen. Ik vond het heerlijk om even achter de schermen mee te mogen kijken. En tijdens het gesprek met de makers heb ik gemerkt dat er met veel liefde en eindeloos geduld is gewerkt aan deze kerstgroep. Op het resultaat mogen ze dan ook met recht trots zijn!

Els Panis

Podium

In de Podium-rubriek brengen wij een wisselend onderwerp uit geloof en samenleving in stelling en nodigen lezers uit hierop te reageren. Wilt u ook eens stelling nemen? Mail of stuur ons uw reactie, suggestie of stellingname!

Er zijn veel verschillende religies/godsdiensden. Zij koesteren, net als de rooms-katholieke kerk, splinters van de waarheid.

Jarenlang, bijna levenslang, heb ik geloofd dat onze kerk de Enige Ware was. Dat onze God even katholiek was als de paus, de bisschop, de pastoor en wij allen. Ik ben opgegroeid in een overwegend rooms dorp. Er woonden een paar echte protestanten; zo weinig dat het geen kwaad kon. We mochten zelfs gewoon met hen spelen. Maar ik herinner me hoe we min of meer meewarig naar hen keken. Helaas wisten ze niet beter. Ze waren ook wel aardig. Maar (opnieuw) helaas: de hemel was voor hen niet weggelegd. Ze leefden in dwaling. Ons restte niet anders dan volhardend gebed om hun bekering te bewerken bij onze God.

Groter geworden merkte ik dat het nog erger was: een wereld halfvol heidenen. We hadden weliswaar missionarissen. Maar om ze allemaal te bekeren was altijd nog een heidense klus. Vooral degenen die al op een dwaalspoor zaten. De Moren (die later moslim heetten, de natuurgodsdiensden in hartje Afrika, de Hindoes in India en in ons Suriname. Gelukkig had ik een heeroom die zijn steentje bijdroeg en een tante zuster die in haar heilig missiewerk op de koop toe ook nog onderwijs gaf en ziekenzorg. In ons avondgebed sloten wij de gelederen en baden intens voor de bekering van de heidenvolkeren en voor allen die

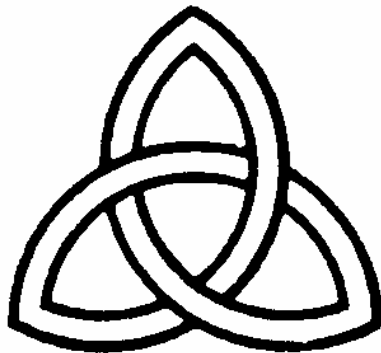
omwille van hun geloof vervolgd werden. Een extra gebedje voor oom en tante sloegen we nooit over.

Wat ik u vragen wil: is het erg dat ik dat geloof kwijt ben? Ik heb sinds jaar en dag een spiksplinternieuw geloof. Dat onze God dezelfde is als Allah en Jahweh, dat er maar *één* God is en dat Hij of Zij op vele wijzen wordt aanbeden. Dat vele godsdiensten, net als wij, splinters van de *grote waarheid* koesteren. Natuurlijk is Jezus Christus voor mij nog steeds Gods Woord en sprekend zijn Vader. Natuurlijk is onze kerk voor mij nog altijd een veilig thuis. Maar zijn de burens daarom minder? Zou God al die andere mensen afgeschreven hebben, zoals wij vroeger? Het wil er bij mij niet meer in. Is dat erg?

Adri Verweij

(werkte jarenlang als omroepastor bij de KRO, is nu sinds 8 jaar seniorenpastor in Utrecht en schrijft columns in Nestor, het magazine van de Unie KBO)

(met toestemming overgenomen uit *Nestor*, contactblad van de Unie KBO, september 2006)

Ook op de stelling van de vorige Podium-rubriek – *Het is niet de kracht van het geloof dat we nooit zullen vallen, maar dat we telkens weer kunnen opstaan* – kunt u uiteraard nog steeds reageren.

Bidden met iconen

Een kleine iconostase in onze kerk, op zondag 12 november, ter afsluiting van het open kerkweekend 2006. Iconen, voor het merendeel geschilderd door zr. Augusta. Beeltenissen van Christus, Maria, Elia en de engelen Michaël en Gabriël.

Een tiental parochianen heeft zich in de nabijheid van de iconen geschaard. Zachtjes klinkt Byzantijnse muziek, wierook stijgt op en de geur ervan verspreidt zich in de kerkruimte. Het licht van de inmiddels ontstoken waxinelichtjes geeft de mystieke sfeer in de kerk nog een extra cachet. Zr. Augusta richt de aandacht op de eerste icoon en vraagt eenieder om de beeltenissen in hun hart op te nemen. Stilte, gevolgd door een openingsgebed: "... Nu wij biddend naar hen kijken, vragen wij U: breng stilte in ons hart en laat het toevertrouwen van onszelf aan hen een rijke zegen zijn".

Weer klinkt muziek en worden de ogen met een korte meditatieve gedachte gericht op de volgende icoon. Opnieuw stilte, gebed, muziek. Geleidelijk aan ontvouwt zich een rustig, afwisselend en steeds terugkerend ritme: kijken, luisteren, bidden. Een gewijde sfeer van bewondering, in zichzelf keren, in gebed verzonken zijn. Je ondergedompeld voelen in een sacrale omgeving, waarin je de verbondenheid met elkaar en met het goddelijke bijna lijfelijk ervaart.

"Weldadig om dit te mogen meemaken", vindt Henk Robben – betrokken bij de voorbereidingen voor deze viering – na afloop. "Zoiets doet wat met je, je voelt dat er van binnen iets aangeraakt wordt waardoor zich een venster opent naar het onzichtbare. En je merkt dat er contact tot stand komt met het geheim achter de dingen."

'Bidden rond iconen': een waardige afsluiting van een bijzonder weekend en een mooie opening van het jaar van het gebed. Zeker voor herhaling vatbaar.

Wie de iconen van zr. Augusta wil zien: www.sintcaeciliakerk.nl

Jan Simons

Column

Sinds lange tijd zat ik laatst weer eens in de trein: van Vught naar Overveen. Het aardige van in de trein zitten vind ik altijd dat je er veel verschillende mensen tegenkomt: jong en oud, man en vrouw, mooi en minder mooi, fabrieksarbeider en kantoormens, wit en zwart, vrolijk en droevig, stil en luidruchtig. Allemaal ook met andere achtergronden. Heerlijk om waar te nemen vanuit je stoel, terwijl het landschap aan je voorbij vliegt. Eén van de plaatsen waar je doorheen komt op het traject Vught-Overveen is Amsterdam. En zeker daar geldt dat er een enorme mix is van mensen door verschillende culturen, uiterlijkheden en gewoonten. Sommigen komen uit Amsterdam zelf of andere plaatsen in Nederland. Anderen komen van heinde en ver. Uit Indonesië, Japan, Turkije, Marokko, etc. Wat zou Amsterdam zijn zonder deze ‘vreemden’ uit het oosten?

In Amsterdam heb ik in de jaren '90 ruim vijf jaar gewerkt, midden in het centrum van deze altijd bruisende stad. Mijn vrouw heeft er ook vele jaren gewoond, dus ik heb er behoorlijk wat tijd doorgebracht. In die tijd reisde ik ook altijd met de trein, van Utrecht naar Amsterdam. Ik ken het traject dat ik laatst weer bereed dus goed. Maar ik *herkende* het niet, met name het stuk rondom Amsterdam CS. Er is namelijk ontzettend veel nieuwbouw gepleegd en er is een forse revitalisering van oude panden en buurten doorgevoerd. Gebruikmakend van een groot gedeelte van de bestaande, oude infrastructuur hebben veel oude pakhuizen een nieuw leven gekregen als werk- of woonlocatie. Toch is de stad er zelf niet door veranderd. De stad leeft juist op door al die nieuwigheid en constante verandering, zowel door verandering van stedenbouwkundige aard als van de bewoners. De ontwikkeling van de stad en haar bevolking staat niet stil en er heerst de idee dat ‘verandering’ of ‘nieuw leven’ goed is voor het leven in Amsterdam.

Nieuw leven: hét thema rondom deze dagen binnen het christelijke geloof. Ruim tweeduizend jaar geleden was er immers ook sprake van Nieuw Leven. En ook toen was er al een grote mix van volkeren en waren mensen op reis, op zoek naar een betere plek om te wonen, hun kost te verdienen of

hun geluk te zoeken. Net als bij ons nu was er toen ook sprake van mensen uit het oosten, namelijk de 'drie koningen'. In het evangelie wordt weinig verteld over die wijzen; hun precieze herkomst en hun namen worden niet genoemd. Wel vertelt het evangelie dat koning Herodes de wijzen de opdracht gaf om uit te vinden waar de nieuwe ware Koning van

de Joden zou zijn geboren. Die plek wilde Herodes weten om het pasgeboren kind te kunnen doden, omdat hij bang was dat Jezus hem als nieuwe koning van de Joden van zijn troon zou stoten. De oosterse wijzen vonden Jezus, vereerden hem en gaven hem geschenken. Door een droom die ze kregen, werden ze gewaarschuwd voor de slechte plannen van Herodes. Ze gingen naar huis in plaats van naar Herodes om hem de plaats van de geboorte te vertellen.

Legendevorming heeft het evangelie uitgebreid. Zo lijkt het dat uit het aantal geschenken de conclusie is getrokken dat er drie wijzen moeten zijn geweest. Het specifiek oosterse aspect van de magi is veranderd in de voor een West-Europees publiek meer herkenbare koningen. Deze drie koningen zouden zijn: Caspar (een 20-jarige Aziatische jongeman die wierook schonk), Melchior (een 60-jarige, blanke, Europese grijsaard met een baard die goud schonk) en Balthasar (een 40-jarige, bebaarde, zwarte man uit Saba - Ethiopië - die mirre schonk). Elke koning zou een werelddeel vertegenwoordigen en symbool staan voor de drie leeftijden van de man. Gezamenlijk hebben ze een goede daad verricht door niet terug te gaan naar Herodes. Het verhaal gaat dat ze gezamenlijk in India bisschop zijn geworden.

Laten we de droom van deze drie wijze vreemden maar volgen: luisteren naar het goede, daarvandaan je eigen weg gaan en doen wat onze dromen ons ingeven, bijvoorbeeld door te gaan samenwerken. Ik wens u een zalig kerstfeest.

Vincent van Baaren

Kersttocht Berkel-Enschot

De kersttocht van dit jaar is al weer de zesde op rij. In de parochies Udenhout en Berkel vond hij twee keer plaats, dit jaar zijn wij in Enschoot aan de beurt om de tocht voor de tweede keer in ons midden te hebben.

De kersttocht is een voettocht. Hij doet mij altijd denken aan de Pax Christi-voettochten die in de zestiger jaren plaatsvonden in de omgeving van Den Bosch. Deelnemers waren middelbare scholieren. Wandelend door het Brabantse land discussieerden zij uitgebreid over allerlei geloofsaangelegenheden. De tocht werd met een mis massaal afgesloten in de Brabantshallen. En gesterkt in hun katholieke geloofsovertuiging – van enige geloofstwijfel was toen nog nauwelijks sprake – gingen de scholieren dan weer huiswaarts.

De kersttocht is als voettocht geheel anders van aard. De deelnemers voeren, voor zover ik daar zicht op heb, geen gesprekken over Kerstmis en de betekenis ervan. Het is voor hen, wandelend of stilstaand, meer een geheel om naar te kijken, te luisteren en zich te verwonderen. Mogelijk vindt later nog enige bezinning plaats.

Met als begin- en eindpunt de parochiekerk voert de kersttocht langs een route van ongeveer twee kilometer. Langs deze route zijn onder carports of in tenten plaatsen ingericht waar bijvoorbeeld een koor zingt, een orkest musiceert of een persoon of groep een scène uit het kerstverhaal uitbeeldt. Ook schapen met een herder ontbreken niet en evenmin een of meerdere koningen. Zelfs een engel kan verschijnen. En die verkondigt dan de geboorte van de Verlosser en wenst aan de mensen van goede wil – en wie zijn dat niet? – vrede toe. Vanzelfsprekend zijn er Jozef en Maria met het kindje Jezus: want daar gaat het uiteindelijk om. Dat kindje is immers de centrale figuur in het kerstverhaal. Om hem gaat het; om hem draait het. Al het andere is eigenlijk buitenkant.

In de kersttocht krijgt die buitenkant met name accent. Dat is zichtbaar in de aankleding van de locaties en het blijkt ook uit de talrijke verlichting die langs de route is aangebracht. Ook vuurkorven en de aangename warmte die deze verspreiden, zorgen voor kerstsfeer. Dat geldt ook voor de

flakkerende fakkels. Ook de uitvoerende ‘artiesten’ zoals zangers, muzikanten, danseressen enz. dragen bij aan die kerstsfeer. Het weer is bij dit alles onvoorspelbaar, maar hagel, regen, harde wind en kou hebben mensen tot nog toe niet weerhouden de tocht te lopen.

De locaties waar gezongen, gemusiceerd, gedeclameerd en gedanst wordt, zijn deels buiten en deels binnen gelegen. De binnenlocaties geven de voetgangers trouwens ook gelegenheid om even warm te worden. Maar deze locaties zijn ook uitermate geschikt voor de grotere koren en orkesten.

Daarnaast zijn er in de buitenlucht plekken waar iets uitgedeeld wordt. Dat kan soep, chocolade of een worstenbroodje zijn. Deze verstrekkingen versterken de kerstsfeer en omdat je dan met meerderen bij elkaar staat, is er ook een gevoel van saamhorigheid en verbondenheid.

De kersttocht heeft inmiddels een vaste plaats verworven in het parochiële leven van Udenhout, Berkel en Enschoot. Rabobank *De Leijstroom* heeft dat onderkend. Zij ziet ook de maatschappelijke betekenis ervan. Dat heeft de bank ertoe gebracht de kersttocht uit te roepen tot winnaar van het zogenaamd maatschappelijk project 2007 en verbond daaraan een geldbedrag van € 7500,--.

Duidelijk is dat de kersttocht niet kan plaatsvinden zonder een degelijke voorbereiding. Dat geschiedt door vele vrijwilligers. Van even groot belang is dat de pastorale teams en de kerkbesturen achter het idee van de kersttocht staan. Aan die steun ontbreekt het echter niet. Het welslagen hangt bovendien in heel sterke mate af van alle groepen en personen die iets ten gehore brengen, ten toon stellen, uitbeelden of anderszins uitvoerend bezig zijn. Zij zijn de onmisbare ‘artiesten’.

Om in de sfeer van de kersttocht te blijven: laat ons, als mensen van goede wil, in vrede voort blijven wandelen.

John van Horen,
namens de Stuurgroep
Kersttocht 2006

Met kruis en ploeg

Een bijzondere ontmoeting op een onverwachte plek

“Geef me voor de zekerheid toch maar even je telefoonnummer, want je weet het maar nooit”, grapte rector Merkx (81) toen hij begin oktober in zijn agenda de afspraak noteerde voor een interview. Twee weken later ontmoetten we elkaar: niet in zijn monumentale langgevelboerderij in Udenhout, maar gelegen op een verpleegbed in het Tilburgse Tweestedenziekenhuis, waar hij daags tevoren was opgenomen vanwege een herseninfarct, het derde inmiddels. “Maar ik wissel het wel af: vorige keer was het rechts, nu is het aan de linkerkant”, glimlacht hij bij binnenkomst.

De vragen waarover we het zouden hebben, liggen samen met zijn agenda op zijn nachtkastje. “En ik heb ze gelezen, hoor”, laat hij meteen weten. Hij heeft er best zin in, in een interview voor *Caecilia.com*: “Jullie hebben natuurlijk een beetje haast met de kopijdatum, nietwaar? We zullen het helaas zonder koffie moeten doen, want drinken mag ik nog niet.” Vroeg op de maandagavond dat hij naar het ziekenhuis werd gebracht, had hij in Berkel de eucharistieviering gedaan, “en daarna moest ik nog bij een vergadering zijn.” Ook de rest van de week ziet er aardig gevuld uit: donderdags inzegening van een beeldje in Biest-Houtakker (“Jammer, maar dat zal helaas wel niet door kunnen gaan”) en koersmiddag met zijn priestercollega’s, gewijd in 1951: “Van de 32 zijn we nog met z’n achten over.” Net zoals zijn bridge-partners zullen ze hem ongetwijfeld hebben gemist.

Rector Merkx begon zijn pastorale loopbaan als kapelaan in de parochie van ‘t Heike in Tilburg. “We waren daar met drie kapelaans én de pastoor, de latere bisschop Bekkers. Toen ze in Udenhout een pastor voor Huize Vincentius nodig hadden, ben ik daar naar toe verhuisd.” ‘Cruce et aratro’ – Latijn voor ‘met kruis en ploeg’ – staat er op het kunstwerk naast de voordeur van zijn woning aan de Schoorstraat in Udenhout: de fiere lijfspreuk van de Boerenbond (NCB), waarvan hij ruim 34 jaar geestelijke adviseur was. En ook al geniet hij een groot aantal jaren

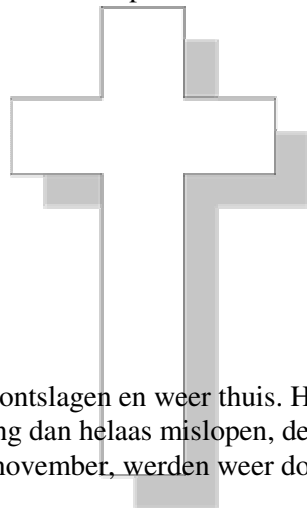
van zijn pensioen, hij kent er nog veel mensen en heeft er nog geregeld contacten.

In al die jaren van zijn pastoraat, ruim 55 jaar, heeft hij veel veranderingen meegemaakt. En natuurlijk is het hem niet ontgaan, dat het kerkgaand volk Gods met het jaar grijzer is geworden en dat de jonge generatie maar mondjesmaat is vertegenwoordigd. “Wisten we maar hoe we ze er beter bij konden betrekken”, zegt hij met enige schroom, “want bij hen ligt toch de toekomst van de kerk, nietwaar?”

Heel even raken we de beide parochies en kerken van Berkel en Enschoot aan. “Twee mooie kerkgebouwen, hè? Veel vrijwilligers en een jonge, energieke pastoor voor twee parochies. Dat is nog eens iets anders dan drie kapelaans en een pastoor voor één parochie, niet? Maar die luxe kunnen we ons helaas niet meer veroorloven.” Samenwerking in de toekomst? “Jazeker, maar dat zal heel geleidelijk moeten gebeuren.”

Het is al over achten en het bezoekuur – ‘maximaal twee personen per patiënt’ – is inmiddels verstreken. Rector Merckx is zienderogen toe aan rust. Want morgen wacht hem weer een drukke dag: de logopedist komt om zijn spraak weer in goede banen te leiden en de therapeut om hem de benen te laten strekken.

Jan Simons

Naschrift redactie

Rector Merckx is inmiddels uit het ziekenhuis ontslagen en weer thuis. Het beeldje in Biest-Houtakker moest zijn zegening dan helaas mislopen, de Hubertusbroodjes voor Torentjeshoef, begin november, werden weer door rector Merckx gezegend!

Kerstquiz

Tallose keren hebt u het gehoord en gelezen, het kerstverhaal. Maar hoe goed kent u het kerstverhaal eigenlijk? En in hoeverre bent u beïnvloed door beelden uit andere verhalen of eigen ideeën over kerst? Test in tien vragen uw kennis!

- Welke evangelisten schreven het geboorteverhaal van Jezus op?*
 - Alle vier: Matteüs, Marcus, Lucas en Johannes
 - Matteüs en Lucas
 - Matteüs, Marcus en Lucas
 - Het geboorteverhaal van Jezus is niet in de evangeliën terug te vinden
- Wie is volgens Matteüs de vader van Jezus?*
 - Jozef, de man met wie Jezus' moeder in ondertrouw was
 - De Heilige Geest
 - God zelf
 - Dat weten we niet
- Op wie gaat het geslachtsregister van Jezus in Matteüs 1 helemaal terug?*
 - Op God zelf
 - Op Adam
 - Op Abraham
 - Op David
- Als blijkt dat Maria zwanger is, wil Jozef van haar scheiden. Wat weerhoudt hem?*
 - Een engel bezoekt hem en zegt hem dat hij bij Maria moet blijven
 - Hij krijgt een droom waarin een engel tot hem spreekt
 - Maria weet hem ervan te overtuigen dat Gods Heilige Geest haar heeft bevrucht
 - Dat weten we niet
- Jezus wordt in Matteüs' verhaal ook Immanuël genoemd. Wat betekent dat?*
 - God met ons
 - Messias, gezalfde
 - Hij redt
 - Dat weten we niet

6. *Even voordat Maria zwanger wordt, raakt ook de oude Elisabeth in verwachting. Haar zoon heet Johannes. Wat is de familieband tussen Johannes en Jezus?*
- A Johannes en Jezus zijn volle neven van elkaar
 - B Johannes is de oom van Jezus
 - C Jezus is de oom van Johannes
 - D Dat weten we niet precies
7. *Wat voor 'beroep' had het hoge bezoek uit het Oosten, dat bij Jezus op kraamvisite kwam?*
- A Het waren 'wijzen'
 - B Het waren 'magiërs'
 - C Het waren koningen
 - D Dat weten we niet
8. *Waar gaan de zogeheten wijzen uit het Oosten als eerste naar toe als ze in Israël aankomen?*
- A Naar Jezus, Jozef en Maria
 - B Naar Nazaret, maar daar blijken ze niet te zijn
 - C Naar Jeruzalem, naar koning Herodes
 - D Naar de velden van Efrata, omdat daar de ster gesignaleerd was
9. *Als blijkt dat koning Herodes Jezus wil doden, wat doen Maria en Jozef dan in eerste instantie?*
- A Ze duiken onder in Bethlehem
 - B Ze keren snel terug naar hun woonplaats Nazaret
 - C Ze vluchten naar Egypte
 - D Ze vluchten de woestijn in
10. *In welk jaar werd Jezus geboren?*
- A Waarschijnlijk enkele jaren vóór onze jaartelling
 - B In het jaar 0
 - C Ongeveer 5 jaar na Christus
 - D Is met geen enkele zekerheid globaal aan te geven

(bron: GRIP - tijdschrift voor jongerenwerk, augustus 2006)

De antwoorden van deze kerstquiz vindt u op bladzijde 23 van dit nummer.

Een wijs besluit

Voorleesverhaal voor kinderen naar Matteüs 2, 1-12

We hebben een lange reis gemaakt. Dagen zijn we onderweg geweest: Caspar, Balthasar en ik, Melchior. Niemand weet wie we zijn in dit vreemde land. Ze noemen ons de Wijzen uit het Oosten. Nou, ik weet niet of we zo wijs zijn, maar we hebben wel verstand van sterren kijken. De mensen denken dat het een soort toverij is, om dingen te zien in de sterren. Ze noemen ons magiërs.

Een week geleden stonden we op de toren van het paleis van Balthasar, toen we opeens iets bijzonders zagen. Een ster die we nog nooit hadden gezien, zo helder en mooi! Geen van ons wist wat het was en waar het vandaan kwam. We zijn gaan zoeken in alle boekrollen die we konden vinden. In een hele oude boekrol vonden we de oplossing: in Israël zou een heel bijzonder kind geboren zijn, een kind dat alles in het land zou veranderen. Toen we dat hadden ontdekt zijn we op weg gegaan. Want zo'n bijzonder kind, dat wilden we graag zien. Maar waar zouden we moeten zoeken? "Dit kind is vast een koningskind", zei Caspar, "laten we in Israël de koning zoeken, dan is het kind vast in de buurt." Maar de koning, Herodes, wist van niks. Hij werd er nogal chagrijnig van. "Hoe weten jullie dat?" snauwde hij. Toen we dat hadden uitgelegd liep hij kwaad weg, schreeuwende om de geleerden uit zijn paleis. Toen hij terugkwam was hij ineens poeslief. "Mijne heren, ik stel bijzonder veel belang in uw zoektocht", zei hij deftig. "Houdt u mij astublieft op de hoogte van uw vorderingen, zodat ik zelf het kind ook met een bezoek kan vereren. Wellicht vindt u het kind in Bethlehem, dat lijkt mijn geleerden het meest waarschijnlijk." Of we dus nog maar eens terug wilden komen, als we het kind gevonden hadden.

Nou, die geleerden uit het paleis hadden wel gelijk. We vonden het kind in Bethlehem, in een grot, met z'n vader en moeder. Eerlijk gezegd vonden we het nogal vreemd, een armoedige toestand in elk geval. Maar het waren vriendelijke mensen, die ouders, en helemaal vol van hun kind.

En bijzonder was het ook. Er was zo'n rust in die grot, zo'n vredig geheel. En dat terwijl het kind geboren was toen ze onderweg waren. Geen wiegje,

geen bed voor de moeder, alleen een kribbe en wat stro. Wij gaven het goud, wierook en mirre, wat we meegebracht hadden.

Toen we terug wilden gaan, gebeurde er iets bijzonders. Alle drie hadden we dezelfde droom, tegelijkertijd. Dat kan toch geen toeval zijn? In die droom kwam er een engel naar ons toe. “Ga niet terug naar koning Herodes”, zei hij. “Hij wil het kind doden, omdat hij bang is dat het zelf koning wil worden. Ga naar huis.” Natuurlijk deden we wat de engel zei. Jozef, de vader, had in zijn droom ook een engel gezien. Die vertelde hem dat hij met Maria en Jezus, het kind, naar Egypte moest vluchten. En dat heeft hij gedaan.

Een wijs besluit. Want achteraf hoorden we dat in Jeruzalem duizenden kinderen zijn vermoord, alleen omdat Herodes er zeker van wilde zijn dat hij van het koningskind niets meer te vrezen zou hebben. Jezus was er niet bij. God zij dank!

DIEP

Nieuw tijdschrift voor spiritualiteit

In november verscheen het eerste nummer van *Diep*, een nieuw eigentijds magazine over spiritualiteit. In dit eerste nummer – behalve aandacht voor veel nieuwe boeken rond dit onderwerp – interviews met o.a. politicus Jan Marijnissen, kinderboekenschrijfster Francine Oomen en romanschrijver Marcel Messing.

Diep is een initiatief van uitgeverij Altamira-Becht en verschijnt vier keer per jaar. Het introductienummer wordt aangeboden tegen de speciale prijs van € 2,50. Meer informatie: www.diepmagazine.nl of bellen naar 0522-855175.

Vrouwen in de bijbel (4)

Maria Magdalena

Van de vele Maria's in de bijbel is Maria, de moeder van Jezus, ongetwijfeld het meest bekend en geliefd. Maar ook een andere Maria mag je één van de meest bekende en markante vrouwen uit de bijbel noemen. Het is op zich al bijzonder dat het Nieuwe Testament nauwelijks over haar spreekt. Maar nog meer in het oog springend zijn de verschillende 'rollen' die ze krijgt toebedeeld: van leidinggevend persoon tot zondares. Dan Brown's *Da Vinci Code* heeft haar persoon met nog meer mystiek omgeven. Over Maria Magdalena, vereerd en verguisd.

Paasboodschap

Het evangelie van Johannes vertelt dat Maria Magdalena op de vroege zondagochtend na Jezus' kruisiging naar het graf ging en zag dat de steen was weggerold. Nadat ze met twee andere leerlingen had geconstateerd dat het graf leeg was, bleef Maria er huilend achter. Wanneer ze even later een tuinman ontmoet in wie ze Jezus herkent, is Maria Magdalena de eerste getuige van Jezus' opstanding. "Noli me tangere" ("Raak me niet aan"), zegt Jezus als ze zich aan hem wil vastklemmen. Jezus vertelt haar dat hij dit aardse bestaan gaat verlaten. Hij geeft Maria Magdalena de opdracht om als eerste de Blijde Boodschap van Pasen te verkondigen.

Vereerd...

De kruisiging van een misdadiger had destijds tevens ernstige gevolgen voor familie en vrienden. Zo was het bijvoorbeeld verboden in het openbaar te huilen om een geëxecuteerde of om het graf van de gekruisigde te bezoeken. Wie dat toch deed, riskeerde zelf een terechtstelling.

Maar Maria Magdalena was een moedige vrouw die in alle vroegte (lees: in het donker, zodat zij enigszins beschut was) naar het graf ging, terwijl de mannelijke leerlingen zich thuis schuil hielden. Ook predikte zij in een tijd, waarin dat voor vrouwen verboden was. Mede vanwege haar moedigheid valt verering haar ten deel.

... en verguisd

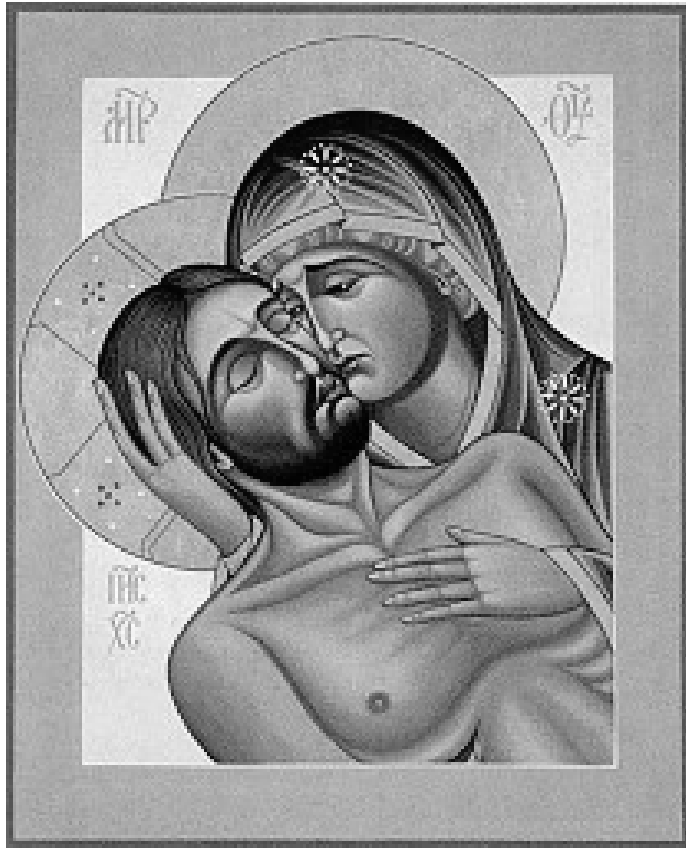
Maar Maria Magdalena werd ook verguisd. Zo is vanuit de bijbel weinig bekend over hoe het haar is vergaan na de ochtend van Jezus' opstanding. Feit is ook dat de evangeliën in de loop der eeuwen de persoon van Maria Magdalena verrassende veranderingen hebben laten ondergaan. Bij de oud-christelijke kerkvaders is er groot respect voor haar en wordt ze zelfs apostel genoemd. In Frankrijk vereert men haar dan ook als apostel (La Madeleine) en als missionaris. Maar enkele eeuwen later worden haar leiderscapaciteit en functies steeds verder verhuld. Zo verwordt zij van apostel tot de ware leerling van Jezus. En wordt zij als dezelfde persoon gezien als Maria van Bethanië en de zondares die Jezus zalfde. Maria Magdalena is daarmee opeens een zondares die zich bekeerde tot Jezus. Waarom eigenlijk? Omdat zij als vrouw als eerste de opstanding heeft mogen ervaren en de boodschap van de opstanding heeft mogen brengen? Omdat de apostelen haar (boodschap over de opstanding) niet geloofden en Jezus hen daar later op heeft aangesproken? Omdat ze überhaupt sprak in een door mannen beheerste wereld? Vormde zij als vrouw daardoor een probleem? Vele vragen, weinig antwoorden vanuit de bijbel of de kerk.

Mystiek

Over Maria Magdalena zijn prachtig legendes ontstaan. Sommige legendes kennen zelfs verschillende versies. Eén legende verhaalt over Maria Magdalena, die in Marseille begon te prediken. In het begin was dit geen succes. Toen ze een wonder verrichtte, veranderde dat. Ze wekte een baby tot leven, van wie de moeder in het kraambed was overleden. Het kind wordt door de vader bij de moeder voor dood achtergelaten en hij gaat op reis naar Jeruzalem om zich daar op de hoogte te stellen van de waarheid achter Maria Magdalena's preken. Petrus toont de vader daar alle heilige plaatsen en de vader blijft twee jaar bij Petrus. Als de vader terugkeert naar Jeruzalem ziet hij zijn kind, dat op het strand aan het spelen is. Bij terugkeer bij de dode moeder neemt de vader het doek van haar weg, zij opent haar ogen en strekt haar armen naar haar uit. Dit wonder was voor velen de reden om zich te laten dopen. Na meerdere wonderen keert Magdalena naar de woestijn terug en leefde daar nog enkele tientallen jaren als kluizenaarster.

Maria Magdalena wordt tot op de dag van vandaag vereerd en wel op 22 juli. Zij is de patrones van vrouwen, boetelingen, scholieren, studenten, gevangenen, kappers, tuinders, wijnboeren, wijnhandelaren, loodgieters, wolwevers, handschoenenmakers, cosmeticabereiders en kinderen. Bovendien beschermt zij tegen onweer en ongedierte.

Vincent van Baaren

Gregoriaans in woco-vieringen

Binnen het scala van liturgische vieringen is gebleken, dat de woord- en communieviering een zeer waardevolle vorm van kerkelijk samenzijn is. De woord- en communieviering heeft in het liturgisch gebeuren een geheel eigen functie. Zij is altijd herkenbaar, omdat de leden van de werkgroep verantwoordelijk zijn voor de uitvoering en er altijd een apart boekje is. Dit bevestigt het geheel eigen karakter van deze viering.

Er wordt wel eens gedacht, dat Gregoriaanse gezangen niet kunnen in woord- en communiediensten. Niets is minder waar. De Gregoriusvereniging van het bisdom heeft in studiebijeenkomsten handreikingen opgesteld voor dirigenten en organisten om deze vieringen op een liturgisch verantwoorde manier met Gregoriaanse gezangen te ondersteunen. Puttend uit het rijke arsenaal van gezangen, adviseert de Gregoriusvereniging de Gregoriaanse koren deze diensten op een specifieke wijze in te vullen met de nadruk op het speciale karakter van deze vieringen. De orde van dienst kan er dan als volgt uit zien.

Het Introïtus – het intredegezag – wordt gevolgd door het teken van het kruis en de begroeting door de voorganger. Daarna volgt samen met de aanwezigen de schuldbelijdenis met aansluitend het Kyrië als bevestiging. Het koor zet het Gloria in en de gelovigen sluiten hierbij in wisselzang aan. Tussen de eerste en tweede lezing zingt het koor een Alleluia of Tractus. In aansluiting op het evangelie volgt een overweging door de voorganger, uitlopend in de bevestiging van het geloof door het uitzingen van het Credo, de geloofsbelijdenis. Bij het overbrengen van het heilig brood uit het tabernakel is een keuze mogelijk uit diverse gezangen ter verering van het sacrament, zoals bijvoorbeeld het Adoro te devote, Ave Verum of Panis Angelicus. Aansluitend aan het communiegebed nodigt de voorganger iedereen uit tot communiceren. Tijdens het uitreiken van het heilig brood, uit de eucharistie bewaard, zingt het koor de Communio met eventueel een aansluitend gezang dat past in de dienst en de cyclus van het kerkelijk jaar. Voorafgaand aan de mededelingen, het slotgebed en de zegenbede zingt het koor samen met de aanwezigen een slotlied.

Het rijke erfgoed van het Gregoriaans biedt dus ook voor woord- en communievieringen passende keuzemogelijkheden. Het zou daarom jammer zijn, als dit culturele en kerkelijke erfgoed niet behouden en gezongen zou worden in de praktijk van de woord- en communiediensten.

Ad van Herel

dirigent van het EGK

Noot redactie

Tussen de leden van de werkgroep, het pastorale team van de Caecilia-parochie en de muzikale ondersteuning door het EGK bestaat volledige consensus over het zingen van Gregoriaanse gezangen in woord- en communievieringen.

ANTWOORDEN KERSTQUIZ

- 1B Matteüs en Lucas
- 2B De Heilige Geest (Matteüs 2:18)
- 3C Op Abraham (Matteüs 1:2)
- 4B Droom waarin engel spreekt (Matteüs 1:20)
- 5A God met ons (Matteüs 1:23)
- 6D Weten we niet precies. In Lucas 1:36 wordt alleen van ‘verwante/familielid’ gesproken.
- 7AB In de vertaling van het Nederlands Bijbel Genootschap (NBG, 1951) staat bij Matteüs 2:1 “wijzen”; de Statenvertaling houdt “magiërs” aan.
- 8C Naar Herodes (Matteüs 2:1)
- 9C Vlucht naar Egypte (Matteüs 2:14)
- 10A Waarschijnlijk enkele jaren vóór onze jaartelling.

Vieringen met Kerstmis

24 december

- 16.30 uur Peuterviering m.m.v. het kinderkoor
voorganger: zuster Augusta
- 18.00 uur Gezinsviering m.m.v. het kinderkoor
voorgangers: pastoor Pieter Scheepers en zuster Augusta
- 21.00 uur Eucharistieviering m.m.v. In Between
voorgangers: pastoor Pieter Scheepers en zuster Augusta
- 24.00 uur Plechtige Nachtmis m.m.v. het gemengd koor
voorgangers: pastoor Pieter Scheepers en zuster Augusta

Eerste kerstdag

- 11.30 uur Plechtige Hoogmis m.m.v. het gemengd koor
voorgangers: pastoor Pieter Scheepers en zuster Augusta

Tweede kerstdag

- 9.30 uur Eucharistieviering m.m.v. het Gregoriaans koor
voorgangers: pastoor Pieter Scheepers en zuster Augusta

